



20
изузетних
умова
који су променили
СВЕТ

Превела
Дијана Радиновић

— Laguna —

Садржај

Како се чита ова књига	5
------------------------------	---

Свестрани таленти



Леонардо да Винчи	6
Алберт Ајнштајн	10



Филозофи и писци

Аристотел	14
Вилијем Шекспир	18
Габријел Гарсија Маркес	22

Изумиштели и научници



Архимед	26
Галилео Галилеј	30
Луј Пастер	34
Сигмунд Фројд	38
Лизе Мајтнер	42
Рита Леви Монталчини	46
Алан Тјуринг	50

Кетрин Џонсон	54
Розалинд Френклин	58
Стивен Хокинг	62
Бил Гејтс	66

Композитори



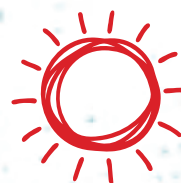
Лудвиг ван Бетовен	70
--------------------------	----



Архитекти

Антони Гауди	74
--------------------	----

Велике владарке



Елизабета I	78
Катарина Велика	82

Хронологија	84
Аутори и илустратори	86



Како се чита ова књига

Приче у овој књизи говоре о животима двадесет изузетних људи, о генијалним умовима који су својим идејама и открићима заувек променили свет.

И они су, као и сви ми, некада били деца: добијали су лоше оцене у школи, проводили силно време у игрању или сањарењу. Кад су одрасли, често су радили послове које нису волели, наилазили на многе препреке и потешкоће на свом путу. Тајна њиховог успеха, али и разлог због којег им се и данас дивимо и служимо се њиховим открићима, јесте то што су увек користили мозак и мислили својом главом.

Можда ћеш међу њима пронаћи некога коме се нарочито дивиш или некога ко ти је по нечему близак. Надамо се да ћеш, следећи њихов пример, успети да ојачаш ту „суперсилу“ коју од рођења носиш у себи:

Блистави ум!



Леонардо да Винчи



Уметник, научник и изумитељ



Винчи, Италија 1452. – Амбоаз, Француска 1519.

Највећи визионар и генијалац свих времена



Моје порекло је необично: мој отац, јавни бележник, већ је био ожењен другом женом, а моја мајка, чијег се порекла готово уопште не сећам, била је девојка из нижег staleжа, могуће са Блиског истока.

Детињство сам провео у Анкјану, где су ме гајили деда и баба, стриц и свештеник који ме је крстио. Они су ми били први учитељи, али су ме подучавали некако насумично и неорганизовано. Тек да вам наведем један пример: нико није приговорио када се испоставило да сам леворук. Иако се у то време на писање левом руком мрко гледало, пусти-ли су ме да то радим.

У једном тренутку, током тог мог кон-фузног образовања, ускочио је мој тата Пјеро. У нади се да ће ми то помоћи да се мало поправим, терао ме је да учим математику, иако са мало успеха. Поста-вљао сам толико питања, сва различита, да би после неког времена мог учитеља заболела глава.

Као дете сам био расејан, али веома радознао. Био сам опчињен свим и свачим, па бих се усредсредило на оно што ме је у том тренутку највише привлачило, да бих потом то

баталио и изненада прешао на нешто друго. Једина страст у мени која никада није јењавала била је цртање: ту сам давао машти на вољу и сликао све што сам опажао, а имао сам оштро око. И добро ми је ишло!

” Ко мало мисли, велике грешке прави. “

Мој се отац напослетку помирио са тим да никада нећу постати судија као што се надао, па ме је одвео код једног познатог уметника из Фиренце, Андрее дел Верокија, и замолио га да ме узме за ђака. У Верокијевој ликовној радионици сам заједно са осталим ђацима учио о сликарству, као и о многим другим уметничким формама, од скулптуре до механике и архитектуре. Врло брзо сам се извештио у свим техникама, у толикој мери чак да су моји пријатељи говорили да сам превазишао учитеља. Схватио сам да је то истина кад сам одрастао и одлучио да отворим своју ликовну радионицу.

Моје прве слике биле су изузетно успешне, и по темама и по техникама. Све своје занимање за природу





Леонардо да Винчи



*Желиш ли да будеш попут
Леонарда? Када ти било
која жива или нежива ствар
привуче пажњу, само најред –
покушај да је нацрташ!*

преточио сам у уметност: одлично сам сликао не само људску анатомију на портретима већ и биљке, животиње, стене. Према речима оних који су ценили мој рад, а било их је све више, моје слике вирова и пејзажа имале су ноту реализма какав никада дотад није виђен. Црвенео сам због тих похвала, али се никада нисам разметао.

Одувек сам био благ и доброћудан, те су ме зато сви волели и нисам имао непријатеља. Нажалост, моја је слава била знатно већа од мојих прихода: никада нисам могао да тражим поручиоцима да ме поштено плате, а све што бих зарадио, брзо бих потрошио. Тако сам вечито трагао за важним поручиоцима и покровитељима, као што је на пример био Лоренцо Величанствени, богат фирентински племић који је волео да буде окружен уметницима. За његове госте сам приређивао лепе представе и забаве.

Касније сам био позван на двор миланског владара, ратоборног Лудовика Сфорце, познатог још и као Моро или Црни. Да бих оставио добар утисак, пре доласка сам му написао дуго писмо у којем сам навео како бих могао да му будем од користи, не само као вајар и сликар него и као инжењер. Отишао сам да га упознам поневши свитке са нацртима свих направа које сам измислио: најсавременије ратне машине, на пример дивов-

ске самостреле, преносиве мостове, потпорне зидове и јарке, вишеструке топове, парне бомбарде и чак... прототип тенка, први икад измишљен! Био сам далеко испред свог времена: моје идеје као и моји предлози за летеће направе звучали су готово као научна фантастика у то време, а уз то их је било заиста скупо направити. Готово ништа од тога никада није направљено, осим моје сценске машине за позориште, укључујући и механичког лава – претходника специјалних ефеката!

С друге стране, моје слике су постале невероватно популарне, на пример портрет даме са хермелином у наручју. Док сам био у Милану, створио сам нека од својих најупечатљивијих уметничких дела: за фратре из самостана Санта Марија деле Грације насликао сам фреску „Тајна вечера“, користећи иновативне технике због којих је моје дело било изузетно живописно но крхко и лако пропадљиво због влаге.

Вечито у потрази за новим пословима, напустио сам Милано и преселио се у Венецију, а затим се вратио у Фиренцу, таман на време да насликам портрет једне даме, Мона Лизе, који је наручио њен муж, трговац Франческо дел Ђокондо. У то дело сам унео све своје сликарско искуство, проучавајући светлост и сенку и нијансе боја

са толико прецизности и тако помно да су ми биле потребне године да га завршим. Било је то, међутим, добро утрошено време, пошто је то постала **најпознатија слика коју сам насликао!**





Алберт Ајнштајн



Физичар



Улм, Немачка 1879. – Принстон, САД 1955.

Тенијалан научник који је променио начин тумачења космоса

Као дете сам сатима седео испред својих играчака, не радећи ништа, утонуо у сањарење. Или бих понављао исту реч хиљаду пута, тихо, опчињен тим једноставним звуком. „Шта то говориш, тупане?“, казала је слушкиња једног дана у шали. „Ништа те не разумем. Када ћеш научити лепо да говориш?“ Од тог тренутка сви су ме у кући прозвали тупан. А када данас некоме кажете да је Ајнштајн, називате га генијем... Док сам био мали, нико ни слутио није да ће дете попут мене, тако споро и склоно маштању, постати најпознатији научник на свету. Први ја нисам.

Мој отац је држао продавницу електричних уређаја и за пети рођендан поклатио ми је компас. Мајка ми је пак поклатиола виолину. Ти су ме поклати увели у сасвим чаробан свет. Игла која је увек показивала на север била је загонетка коју је требало одгонетнути, а учење да свирам помогло ми је да се концентришем, у тој мери чак да сам много година касније казао: „Музика је тако чиста и лепа да је сматрам одразом универзума.“

Занима вас какав сам био у школи? Нећу порицати, бриљирао сам, нарочито у физици и математици.

Са друге стране, мрзео сам дисциплину и сва она правила која су ми била наметнута. Наставници нису волели децу попут мене која су их непрестано запиткивала и говорили су ми: „Алберте, престани, молим те, да ометаш час.“

” *Лојка ће вас одвести од шацке А до шацке Б. Машица ће вас одвести свуда.* “

Касније ми је један породични пријатељ дао неколико дечјих књига о природним појавама, па сам коначно могао да утажим жеђ за знањем. Када сам се са породицом преселио у Италију, земљу пуну сунца, постао сам опчињен тиме како светлост путује кроз простор. Замислио сам себе како јашем на зраку светлости, па се запитао: „Ако бих стварно могао да седнем на тај зрак, како би светлост изгледала?“

Са петнаест година написао сам свој први научни рад, а у двадесет првој сам дипломирао физику у Цириху. Пловехи чамцем по градском језеру, размишљао сам о другим фасцинантним питањима: На којим се законима заснива космос? Да ли гравитација и просторне и временске димензије које важе на Земљи важе и за најудаљеније звезде?



